

14

BM, HET VISITEKAARTJE VAN DE STAD

2 juli 2005 | BM-staatsiefoto t.g.v. de viering van '100 jaar Koninklijk' voor de Henricuspoort van het Kasteel van Breda waarin in 1828 de Koninklijke Militaire Academie werd gevestigd (zie ook hfd.8 'BM, de KMA en de hand van Umland). Op het bankje vlnr. Jerry Korsmit (2^e dirigent/repetitor), Chris Knook, Hans Talboom, Rob van Zuylen (voormalig penningmeester) en 1^e dirigent Marcel Verhoeff | Foto: Bert Backx

Op 2 juli 2005 vond in de trouwzaal van het ceremoniële stadhuis op de Grote Markt van Breda de ceremoniële overdracht plaats van 'het nieuwe vaandel' door toenmalig burgemeester en BM-beschermheer, Peter van der Velden aan toenmalig voorzitter Hans Talboom (zie bij hoofdstuk 3 onder 'Honderd jaar Koninklijk'). Bij deze gelegenheid noemde Peter BM "het visitekaartje van de stad". Een 'visitekaartje' was het koor echter al véél langer, want reeds in mei 1897 werd er een hoofdstuk gewijd aan BM in een boek dat werd uitgegeven *met het oog op de omstandigheid, dat vele Nederlanders nog te weinig weten, wat Breda hun in velerlei opzicht meer biedt dan andere steden van gelijken rang*. De eerste alinea daarvan luidt:

Peter van der Velden tijdens zijn toespraak op 2 juli 2005 | Foto: Bert Backx

De zangvereniging "Breda's Mannenkoor" is op haar gebied de eerste van Breda. Haar directeur, de heer Govert Dorrenboom, en vóór hem de heer Umland, voerden haar meermalen met eere aan in binnen- en buitenland, wanneer het gold zich te meten in kracht en klank, met zusterverenigingen. Vele, en daaronder ook eerste prijzen vielen haar ten deel bij zulke gelegenheden

Citaat uit: 'Breda en omstreken in woord en beeld' | 'Een Boek voor Stadgenoot en Vreemdeling' dat oorspronkelijk in 1897 werd samengesteld door K.M. Smith en G.L. Janssen en in 1977 werd heruitgegeven door Boekhandel Gianotten B.V. Breda

Al aan het eind van de 19^e eeuw was er dus sprake van Breda-promotion met BM als uithangbord. Dit was nadrukkelijk ook het geval in januari 1927 toen de *Hilversumsche Draadloze Omroep* (HDO) in de Stadsschouwburg van Breda een 'live' *Stedenavond* organiseerde met BM als een van de deelnemers. In de koorgeschiedenis was dit de éérste keer dat BM via de radio te beluisteren viel. Het eerste live

uitgezonden TV-optreden van BM was in 1975 toen het koor in Cork deelnam aan een groot internationaal concours in deze Ierse havenstad (zie ook bij hoofdstuk 4 onder 'Au revoir 'meneer Marcel'). Impliciet werd daarmee reclame gemaakt voor Breda, zou je kunnen zeggen. Expliciete aandacht voor de stad was er in het Belgische TV-programma *Vanthilt on Tour* in de zomer van 2013. Voor deze live-uitzending had de VRT haar studiotent op het Kasteelplein opgeslagen.

Augustus 2013 | Foto uit het Vlaams-Nederlandse tijdschrift HUMO bij een artikel over Vanthilt on Tour in Breda

'Breda Vooruit' was de voorloper van de 'Vereniging Voor Vreemdelingenverkeer'. V.V.V. - Breda opende in 1947 een kantoor aan de Grote Markt en Gérard Sliepen werd daarvan de directeur. Gérard, die gedurende zijn arbeidzaam leven een internationale bekendheid werd op de gebied van toerisme, trad in 1950 toe tot het BM-bestuur. Vanaf dat moment, tot aan zijn afscheid als directeur in 1977, lag BM-promotion en Breda-promotion als het ware in één

en dezelfde hand. In het eerste hoofdstuk verwezen we reeds naar Gérard als zijnde de stuwende kracht achter onder meer de reis naar Orange in 1964 (zie onder 'BM en de Unie van Oranjesteden'). Dé grote man was hij ook achter de viering van 700 jaar Breda in 1952. Een van de vele feestelijkheden destijds was de door BM georganiseerde *Dag der Mannenzang*.

Gérard Sliepen (1912- 1989) bij zijn afscheid op 5 dec 1977 als VVV-directeur
Foto: Stadsarchief Breda/Johan van Gurp '

Trad BM in 1964 in Orange op als cultureel afgezant van het gemeentebestuur, in 2000 en 2002 vormde het koor als het ware een 'muzikaal cadeau'. In 2000 bestond Wroclaw, de Poolse zusterstad van Breda 1000 jaar. Ter gelegenheid van deze bijzondere verjaardag luisterde BM, samen met de Opera Wroclawska, met een uitvoering van Mozarts 'Msza Koronacyjna' (Krönungs-messe) een plechtige openluchtmis op. Deze mis werd gecelebreerd door kardinaal Józef Glemp en naar schatting door minstens 80.000 (!) belangstellenden bijgewoond. Toch was het niet op de eerste plaats de onvoorstelbaar grote massa op het immense marktplein in het centrum van Wroclaw die van deze stad een *mijlpaal in de BM-historie* maakte. Een mijlpaal is Wroclaw vooral omdat in 2000 de 3e acte van 'een cultuuromslag in drie bedrijven' plaatsvond én dat er toentertijd (vooralsnog) voor de laatste keer in onze geschiedenis een journalist meereisde.

Kardinaal (en aartsbisschop van Warschau) Józef Glemp (1929 – 2013)

Oude tijden herleefden met een gratis toegankelijk volksconcert ter gelegenheid van de 750e verjaardag van Breda op de zonnige midzomeravond van 2002. Het BM-optreden, dat in samenwerking met Koninklijke Militaire Kapel (KMK) op het terrein van de KMA werd gegeven, werd door om en nabij 1200 belangstellenden bijgewoond. Deze *Midsummernight op de Parade* was een bijzondere belevenis, maar achteraf beschouwd tevens de laatste

keer dat BM een prominente rol als 'het visitekaartje van de stad' vertolkte. Achteraf, want op 'dat moment' lag er nog een hoofdrol in

het verschieft met betrekking tot de opening van een nieuw treinstation. Die rol stond zelfs al beschreven in een minutieus draaiboek dat voorzag in een groots optreden in samenwerking met onder meer het Brabants Orkest. Dat boek was tot stand gekomen na diverse enthousiaste gesprekken tussen toenmalig dirigent Marcel Verhoeff en toenmalig burgemeester Chris Rutten. Tegen de tijd echter dat de opening van het nieuwe station aanstaande was, was Marcel allang van het BM-toneel verdwenen, het Brabantsorkest opgegaan in de 'Philharmonie Zuid-Nederland' en had Chris zijn ambtsketting overgedragen aan Peter van der Velden. Kortom, op het 'moment suprême' (08 september 2016) waren alle grootse plannen met BM in de hoofdrol allang vergeten en was er slechts sprake van een bescheiden optreden om 7.00 uur in de ochtend voor een handvol slaperige reizigers en trouwe BM - Vrienden. De eveneens sobere inbreng bij feestelijke heropening van de haven in 2007 passeerde reeds de revue in hoofdstuk 11 (zie bij 'De wederopstanding van het openluchtconcert').

Chris Rutten, burgemeester en BM – beschermheer in de periode 1996 – 2004

Dat ter gelegenheid van de vieringen van '1000 jaar Wroclaw' en '750 jaar Breda' de 'BM - kaart' werd getrokken, was voor een belangrijk deel te danken aan voornoemde Chris Rutten. Chris was onze 6^e (en zeker niet de minste) burgervader en beschermheer in successie. De eerste van een sindsdien onafge-

broken reeks beschermheren heette Constant Kortman. Constant kreeg in mei 1956 de bij het beschermheerschap behorende versierselen opgespeld (zie bij hoofdstuk 4 onder 'Zo vader, zo zoon'). Met andere woorden: *Burgemeesters, de visitekaartjes van BM.*

8 september 2016 | De officiële opening van het nieuwe station werd om 15.30 uur verricht door toenmalig staatssecretaris Sharon Dijksma van het ministerie van Infrastructuur en Milieu. De feestelijke dag werd verder omlijst met een estafette aan optredens aan de voor- en achterzijde en in de reizigerspassage. BM was een van de 12 gezelschappen dat hiervoor was uitgenodigd. Ons koor verzorgde aan de Belcrumzijde (tezamen met de *Ukaladies* in de reizigerspassage en *Theatergroep De Italianen* aan de kant van het Stationsplein) om 7.00 uur de aftrap van de culturele omlijsting. BM besloot haar 20 minuten durende optreden met de Russisch-orthodoxe heil- en zegewens 'Mnogaja ljeta' aan het adres van alle vroege treinreizigers | Foto: Gerda Prins

Van Hilversumsche Draadloze Omroep (H.D.O.) tot Vanthilt on Tour

De eerste keer dat BM via de radio te beluisteren viel, was dus op 24 januari 1927 toen het koor deelnam aan een *Stedenavond* in de Stadsschouwburg Concordia. Ter promotie van haar prille omroep initieerde de H.D.O. her en der in den lande dergelijke culturele avonden. Overige deelnemers aan de Bredase avond waren: de V.V.V. "*Breda Vooruit*", de Kon. Erk. Muziekvereniging "*De Unie*", het Symphonieorkest van de Stafmuziek 6^e Reg. Inf., de Bredasche Mandoline Club "*Apollo*", het echtpaar van Nieuwenhoven (zang en piano), Kees Heerkens en

Michael Busch (piano en cello) en Henri 't Sas (letterkundige). Voor een eivolle zaal zong B.M. "Rudolf van Werdenburg" van Hegar en "Jeruzalem" van Olman, welke nummers, zoals het Dagblad voor Noord-Brabant schreef "ongetwijfeld veel belangstelling aan den luidspreker ondervonden zullen hebben; de naam van ons Koninklijk koor heeft een te goeden klank door ons heele land en zelfs daarbuiten" (bron: 'Grepn uit de geschiedenis Breda's Mannenkoor - 4, Harry Gerritsen/jan.1987)

Henri 't Sas (1877-1966) was een Bredase toneel- en romanschrijver en trad als voordrachtskunstenaar op in binnen- en buitenland. Bij zijn voordrachten begeleidde hij zichzelf op een twaalfnarige luit (foto: Paul 't Sas Wikiportret.nl | datering 1920-1930)

Op 1^e Pinksterdag van datzelfde jaar viel BM ook op Duitse zenders te beluisteren in een directe uitzending van een uitvoering in de Kaisersaal van de Städtliche Tonhalle te Düsseldorf. Over het bijzondere 'Morgen - Konzert' voor zo'n 2500 toehoorders (en de euforische reacties op met name Wagners *Pilgerchor*) schreven we reeds in hoofdstuk 6 - 'Het gouden tijdperk' (zie onder 1904 | 'Kunstenaar bij de gratie Gods').

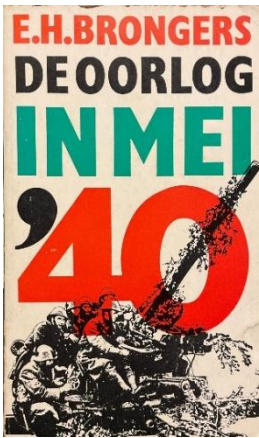
De particuliere Hilversumsche Draadloze Omroep werd in 1923 opgericht en speelde een cruciale rol in de ontwikkeling van 'de radio' in ons land. Uit een fusie met de Nederlandsche Omroep Vereeniging ontstond in dec. 1928 de Algemeene Vereeniging Radio Omroep (A.V.R.O.). Het afgebeelde reclameaffiche is het oorspronkelijke H.D.O. - affiche waarop H.D.O. is vervangen door A.V.R.O.

In 1930 weet de A.V.R.O. ons koor te strikken voor een "*Bredasch Vereenigings-uurtje*" in samenwerking met de Bredasche Orchestvereniging '*Smetana*' en anderen, aldus de kronieken. Op 7 februari van dat jaar zong BM (wederom in Concordia) *Groot is de Heer* van Frederik Jan Roeske (1868-1961) en *Dies Irae* van Anton Verheij (1871-1924). Een tweede liveoptreden voor de AVRO – microfoon vanuit Concordia vond plaats op zondagmiddag 18 september 1932. Ditmaal werden drie nummers gezongen waaronder *Liebe* van Franz Schubert. De uitvoering werd bijgewoond door de destijds bekende musicus en muziekrecensent van de Telegraaf, Alfons Francken. Uit diens enthousiaste dankbrief de volgende citaten:

Hooggeachte Heeren,

Mede uit naam van medeluisteraars, voel ik mij gedrongen U allen (en voor zijn bijzonder artistieke opvatting der werken nog speciaal Dirigent Willem Robert) oprechte hulde en besten dank te betuigen voor Uw heerlijke kunstprestatie! () Zoowel de Baritons en Bassen als de 1^e en 2^e Tenoren kwamen in een voorbeeldig boeiend ensemble allen duidelijk en prachtig van klank door. Tenoren deden vaak aan Italiaansche denken, zooals ik vorig jaar nog in Rome en Milaan hoorde.

Bravo! Nogmaals dank!

Hierna zou het tot in het najaar van 1958 duren alvorens BM weer 'in de ether' kwam. Dit mede vanwege het afwijzen van een verzoek om einde maart 1942 op te treden voor de Rijksradio-omroep. Dit geschiedde bij monde van toenmalige president Tony Smits van Waesberghe. In juli van datzelfde jaar behoorde Tony tot de groep van vooraanstaande industriëlen die werden gegijzeld in Kamp Vught. Een direct verband tussen de afwijzing en de gijzeling was overigens niet aan de orde (zie ook bij hoofdstuk 4 onder 'Zo vader, zo zoon').

E. H. (Eppo) Brongers (1929-2017) was een voormalig luitenant-kolonel en schrijver van (18) militair-historische boeken over de Tweede Wereldoorlog in Nederland. Het afgebeelde boek (zijn eerste) verscheen in 1963.

Dát BM op 1 november 1958 weer 'in de ether' kwam, werd breed in de krant uitgemeten. Daartoe liet men zelfs een speciale PR-foto maken. In een directe uitzending te mogen optreden voor Radio Brussel Vlaams (de huidige BRT), was ook niet niks natuurlijk. Onder leiding van Daniël Sternefeld brachten koor en soliste Francine Lepage, begeleid door het Symphonie-orkest van het Nationaal Instituut voor Radio-Omroep, om te beginnen de bekende *Alt-rapsodie* van Johannes Brahms ten gehore. Daarna was het de beurt aan onze toenmalige dirigent Louis Suijkerbuijk voor een uitvoering van de *Canticum Psalmorum* (een koorwerk voor mannenkoor, alt, twee vleugels en pauken) van Oscar van Hemel. Na afloop verklaarde de toentertijd internatio-

Breda's Mannenkoor voor radio Brussel in directe uitzending

naal vermaarde Belgische dirigent Sternefeld tegenover de pers *diep getroffen te zijn* "door de bijzonder gestileerde opvattingen van het koor, dat op briljante wijze zorgde voor een sublieme eenheid. Prachtig zoals de Bredasche zangers van boven af de noten pikten. Klankgehalte en opvatting hebben aangenaam verrast" (citaat uit een artikel van Harry Gerritsen in het verenigingsblad 'Dit zijn Goeie Berichten', Jrg. 1987 – No 5).

Daniel Sternefeld (1905-1986), fluitist, componist en dirigent van o.a. de Vlaamse Opera en het Belgisch Radio Symfonie Orkest. In 1965 en '66 dirigeerde hij dit orkest bij de finales van de prestigieuze Koningin Elizabethwedstrijd.

In juli 1959 maakte BM een unieke 6-daagse concertreis naar Zwitserland. Na de lange busrit erheen werd op dag 2 éérst de studio van Landessender Beromünster aangedaan voor een opname 'op band' (die overigens pas op 23 januari 1960 werd uitgezonden). Over reis en verblijf meer in hfd. 17 - 'Klokgelui en kanongebulder', maar wat de opname betreft *verklaarde de directeur van de muziekafdeling van de Zwitserse radio na afloop, dat hij zelden een zo prachtige volheid van koorklank had mogen beluisteren. Dynamiek, muzikaliteit en discipline waren de kwaliteiten, die hij bewonderde. Ook de soepele directie van dirigent Louis Suijkerbuijk* en het prachtige volgen der zangers wekte alom bewondering* (citaat uit '125 jaar KZBM')

De studio van *Landessender Beromünster* (te Beromünster, een plaatsje in het kanton Luzern) werd in 1931 gebouwd en was t/m 2008 actief.

*

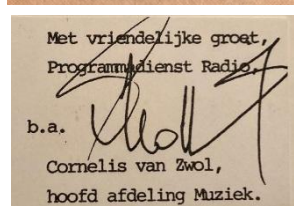
Louis Suijkerbuijk heeft als 'amateur' dirigent grote invloed gehad op onze naoorlogse repertoiregeschiedenis (zie bij de inleiding op hfd. 10 en onder 'Nobody knows, een spiritueel intermezzo')

In 1955 bestond BM 90 jaar. Vanwege het niet kunnen beschikken over het Brabants Orkest werd het, door de K.R.O. uit te zenden, jubileumconcert uitgesteld tot 18 mei 1956. *Als in het najaar bij de K.R.O. geïnformeerd wordt naar de mogelijkheden om van de door haar gemaakte opname een grammofoonplaat te persen, krijgt men ten antwoord dat de banden helaas gewist zijn* (citaat uit '125 jaar KZBM'). Tot ieders grote verrassing bleek er bij het 'uitmesten' van een bergruimte aan Haven 7 in 2023 echter al een langspeelplaat van het concert te bestaan. Op deze eerste BM-geluidsdrager valt o.a. het in opdracht geschreven *Let me pray o Lord van Rob Eclema* te beluisteren (zie ook hfd. 7 onder 'Aan BM opgedragen of in opdracht geschreven'). In het YouTube archief op de BM-website kan men bijgaande afbeelding aantreffen 'waaronder' het hele verhaal uit de doeken wordt gedaan en een deel van *de verloren gewaande radio-opname* te horen is.

BM 1956 Een verloren gewaande radio-opname van Koninklijke Zangvereniging Breda's Mannenkoor

NCRV-radio in Breda

In 1987 ontving BM wederom een uitnodiging van de NCRV. Ditmaal om medewerking te verlenen aan het programma *Muziek in vrije Tijd - Vocaal*. De opnames voor een later uit te zenden 40 minuten durend radio-optreden werden op 1 oktober van dat jaar in de Sacramentskerk (thans 'Podium Zandberg58') gemaakt en het koor presenteerde zich onder andere met *Die Vesper* van Ludwig van Beethoven, *Ave Maria* van Leoš Janáček en *Trösterin Musik* van Anton Bruckner.

Het betreffende programma werd destijds gepresenteerd door het toentertijd bekende duo Philip Feij en Margriet van de Meent

De allereerste keer dat BM op de TV te zien en te beluisteren viel, was in 1975. In dat jaar nam het koor op 8 mei deel aan het 22^e *Internationale Koor- en Volksdansfestival* in de City-Hall van Cork. In een tot de nok toe gevulde 'hall' zong BM o.a. *Rhapsodie voor blijde mensen* van Anton Maessen. Op 10 mei was er een officiële ontvangst op het stadhuis, *waarna het koor op het terras optreedt voor de Ierse televisie*,

aldus de kronieken. Wát er gezongen werd, is nergens teruggevonden, maar ongetwijfeld de opgewekte compositie van de Brabantse componist Anton Maessen.

De Cork City Hall werd in 1936 gebouwd en heeft een capaciteit van ca. 1300 bezoekers

In 1981 kreeg BM de eervolle uitnodiging van de Berliner Sängerbund om deel te nemen aan de internationale korenmanifestatie *Berlin singt mit Europa*. Op de slotdag van deze enerverende reis *stond een rondvaart op de Wannsee op het programma, waarna op het strand een T.V. - opname van het koor wordt gemaakt*. Het betrof een opname van 20 minuten *Freiluftsingem am Strandbad Wannsee* waarbij 7 werken werden gezongen. Begonnen werd met *Welkomstgroet* van voormalig BM-dirigent Willem Robert jr. en besloten met *Piet Hein* (ofwel 'De Zilvervloot' van Johannes Viotta).

Breda's Mannenkoor naar Berlijn

Op uitnodiging van de Berliner Sängerbund maakt het Breda's Mannenkoor momenteel een reis naar Berlijn om deel te nemen aan de internationale korenmanifestatie „Berlin singt mit Europa”. Donderdagmiddag 18 juni vindt een optreden plaats in het Käthe Kollwitz Heim; vrijdagavond in de Hochschule der Künste en zaterdagmorgen bij de beroemde Wannsee. Het koor maakt de reis met 60 leden onder de muzikale leiding van dirigent Peter Hermans.

BM 1989 TV optreden in KRO programma Columbus

Aankondiging van de reis in Het Stadsblad 17-06-1981. Meer over de enerverende reis van vóór 'de val van De Muur' in hfd. 17

Het Nederlandse TV-publiek moest wachten tot 1989, maar toen was het wel meteen 'goed raak', zeg maar. BM was namelijk te gast in het populaire KRO-programma *Columbus* van Frank Kramer, de welbekende (in 2020 overleden) presentator, profvoetballer en voetbalcommentator. Op onze website is 'bijgaand' YouTube-filmpje te vinden waarop *Oh I can't sit down* van George Gershwin en *Ave Maria* van Paolo Tosti te beluisteren vallen.

Na 'Columbus' duurde het bijna 25 jaar alvorens BM weer eens 'op TV kwam'. Dat was nadat de bekende Vlaamse TV - persoonlijkheid Marcel Vanthilt in augustus 2013 een heuse circustent op het Kasteelplein had mogen neerzetten. Vanaf die plek presenteerde hij van 11 t/m 15 augustus zijn populaire show *Vanthilt on Tour*. Uiteraard betekende dit "een fantastische reclame voor de stad" (citaat, voormalig burgemeester Peter van der Velden). Het volgende citeren we uit de rubriek *Grasduinen* in *Nieuwsklanken* (de BM-nieuwsbrief voor leden en Vrienden) d.d. 24 juni 2023: *Het was een grote eer voor BM om uitgenodigd te worden voor dit programma. Voor veel koorleden ook een eerste (en misschien wel enige) kennismaking met televisie opnames. Wat die avond duidelijk werd is dat TV opnames vooral bestaan uit drie dingen: wachten, wachten en nog meer wachten. Lang voordat de show begon moest het koor al aanwezig zijn, niet alleen om in te zingen, maar ook om promo's op te nemen die als vooraankondigingen werden gebruikt. Daarna was het wachten tot de show werkelijk begon.*

De werkelijke show speelde zich af in de tent met optredens op die avond van o.a. Frans Bauer en George Baker. Daaraan voorafgaand zong BM in de zwoele buitenlucht het ondeugende *Quattro cavai* van Otto Uhlmann en na wachten, wachten, wachten ter afronding van het hele gebeuren in 't duister het *Bredaas Volkslied*. Heel wat zangers hadden er inmiddels de brui aan gegeven en waren neergestreken op een van terrassen op de Grote Markt.

Maar enfin. Het mini-optreden op het Kasteelplein was tot op heden (maart '26) ons laatste optreden dat door een *landelijke* TV-zender werd uitgezonden. Nadien (en in 2007 ook voordien) was BM nog wel diverse keren te zien en te horen via het regionale kanaal *Omroep Brabant* en de plaatselijke kanalen *Baronie TV* en *Breda Nu*, *Meijs op zondag* en *ETV* (voorheen *Elisabeth TV* genaamd).

In 2007 werd de opening van de haven live door Baronie TV uitgezonden. BM trapte de festiviteiten af met het zingen van *Conquest in Paradise* van Vangelis (zie ook hfd. 11 onder 'De wedergeboorte van het openluchtconcert'). De in de inleiding gememoreerde opening van het nieuwe station in september 2016 werd rechtstreeks door Omroep Brabant en Breda Nu uitgezonden. In 2015 was BM, t.g.v. van haar 150e verjaardag, te gast in de 14^e

talkshow *Meijs op zondag*. In 2017 werd de imposante uitvoering van *Vrede van Breda* van de Bredase componiste Desiree van Warmerdam (zie bij hfd. 1 onder '350 jaar Vrede van Breda') door ETV opgenomen en live via Breda Nu uitgezonden. ETV maakte eveneens een opname van ons kerstconcert in 2024. Ook dit concert werd (behalve op het huiskanaal van Surplus) integraal als een Breda Nu - Special uitgezonden.

Meijs op Zondag - Breda's Mannenkoor...

YouTube · BredaNu · 1,2K weergaven · 15 feb. 2015

In de periode 2013-2017 organiseerde Jeanet Meijs (aanvankelijk i.s.m. Yvonne Ton) in totaal 30 praatprogramma's rondom actuele Bredase thema's in de achterzaal van Oncle Jean a/d Ginnekenweg. Breda Nu zond deze programma's uit. De uitzending rondom het jubileumjaar werd destijds ingeluid met *Mnogaja Ljeta* van Dimitri Bortnjanski op een tekst van Theo Melis (*Ja, wij zijn jarig*) door het ter ziele gegane *BM-Kleinkoor* (zie bij hfd. 20 onder 'Het Kleinkoor is dood, leve het

Kleinkoor?'). Vlnr. op afgebeeld schermopname: Voormalig BM-voorzitter Teun Giljamse, Jeanet Meijs, Yvonne Ton en BM-nestor Hans Talboom.

Dag Der Mannenzang

In 1952 werd op grootse wijze *700 jaar Breda Oranjestad* gevierd. Het concert, dat onder de vlag van ‘Dag Der Mannenzang’ op 27 juli in Theater en Concertgebouw ‘Concordia’ aan het Van Coothplein werd gegeven, maakte deel uit van alle feestelijkheden die in de periode 10 juli – 31 augustus van dat jaar werden georganiseerd. Het organiserend comité nam de historische gelegenheid nadrukkelijk te baat om het toerisme naar onze stad te bevorderen. Je zou dus kunnen zeggen dat BM in dit verband min of meer als ‘cultureel visitekaartje’ naar voren werd geschoven.

Ter toelichting (bron: Erfgoedweb)

In 1952 vierde Breda zijn zevenhonderdjarig bestaan. Tegenwoordig zijn de geleerden het er niet over eens wanneer Breda precies stadsrechten verworven heeft. Zoals eerder gezegd was Breda in 1212 waarschijnlijk al stad. In 1952 werd echter nog aangenomen dat Breda in 1252 stadsrechten gekregen had. De stad greep deze gelegenheid aan om het toerisme te bevorderen. VVV-directeur G.L.W. Slieden speelde in de organisatie een belangrijke rol. Om propagandistische redenen werd een verband gelegd tussen het jubileum en het vorstenhuis. De feestelijkheden werden georganiseerd onder de naam *Breda Oranjestad 1952*. De versieringen maakten vlak na de oorlog, toen soberheid troef was, een enorme indruk. ‘s Avonds gingen de lichtjes aan van Lichtstad Breda. Het zevenhonderdjarig bestaan had ook gevolgen voor het uiterlijk van de stad. Het stadspark Valkenberg werd opnieuw ingericht. Er was een beeldtentoonstelling, waarna enkele beelden werden aangekocht en in Breda werden opgesteld. Op 16 juli 1952 kwam koningin Juliana op bezoek, voor een echte Blijde Intocht.

Aan het uit twee delen bestaande concert namen drie koren deel. Het *middagconcert* werd verzorgd door het (nog altijd actieve) *Koninklijk 's - Hertogenbosch Mannenkoor* onder leiding van Wieke Jordans en *Koninklijke Zangvereniging Breda's Mannenkoor* onder leiding van Wim de Rooij (zie bij hoofdstuk 4 onder ‘Zo vader, zo zoon’). En bij het *avondconcert* trad de fameuze *Koninklijke Zangvereniging Maastrichter Staar* onder leiding van Martin Koekelkoren op. Al met al was er sprake van een zeer gevarieerd programma, want er werden werken uitgevoerd van: *Bruckner, Viotta, Viadana, Poulenc, Debussy, Kodály, Bartok, Gotovac, Badings, Aichinger, Kort, van Koert, Caldara, Schubert, Hermans, Bor-*

dewijk-Roepmans, Milhaud, Burleigh, Koekelkoren. De la Halle, Saint Saens, Jaroff en Jindrich. Wie wat precies heeft gezongen is ongewis, maar goed mogelijk dat BM *Mulato Gajd* (Hongaars voor ‘drinkmaatje’) van Zoltán Kodály en *Fleurs des blés* van Claude Debussy heeft uitgevoerd. Deze liederen kwamen namelijk respectievelijk in 1950 en 1951 via Wim de Rooij op onze repertoirelijst te staan. In elk geval was ‘de dag’ een groot succes en wat BM betreft had ‘De Stem’ het over: *...een uitvoering, die de zuivere kenmerken van iedere stijl juist belichtte en getuigde van een bijzondere muzikaliteit en een hoogstaande koorcultuur*.

Ongetwijfeld zal de *Mastreechter Staar*, tot groot genoegen van het toegestroomde publiek, *Die zwölf Räuber* ‘van’ Serge Jaroff hebben laten klinken. Na het uitbrengen van een LP vinylplaat in 1950 werd de door ‘De Staar’ bezongen legende over de roverhoofdman Pitirim via het radioprogramma *U vraagt, wij draaien* immers ongekend populair. Over de impact van de *Mastreechter Staar* op de repertoiregeschiedenis van BM (en heel wat andere mannenkoren in den lande) schreven we reeds in hoofdstuk 4 onder ‘Aan BM opgedragen of in opdracht geschreven’ (zie bijschrift bij de foto van Martin Koekelkoren). Het komt erop neer dat ieder zichzelf respecterend mannenkoor óók Kozakkenliederen en liederen uit de Russisch-orthodoxe religie ging uitvoeren. Dit geldt eveneens voor ‘de negrospiritual’ die eveneens door ‘de Staar’ in ons nationale mannenkorenland werd geïntroduceerd (zie wat dit betreft bij hoofdstuk 10 onder ‘Nobody knows, een spiritueel intermezzo’).

Serge Jaroff (1896 – 1985) | Jaroff was een Russisch componist (en arrangeur van o.a. ‘De 12 rovers’ waarvan de componist onbekend is). Hij werd wereldberoemd als dirigent van het door hem in 1921 opgerichte *Don-Kozakkenkoor Serge Jaroff* dat hij 60 jaar heeft geleid.

Wordt vervolgd met:

- **Wroclaw, een mijlpaal in de BM-historie**
- **Midsummernight op de Parade**
- **Burgemeesters, de visitekaartjes van BM**